

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1924 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utförselbevis för råg och vete ävensom väckta motioner rörande spannmål.

Genom proposition den 22 februari 1924, nr 56, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

förordning angående utförselbevis för råg och vete.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

Den, som av omalen råg eller omalet vete, varöver han utan hinder av tullverket kan inom riket fritt förfoga, på en gång till utförsel angiver och med en och samma lägenhet sjöledes eller på järnväg utför sammanlagt eller av någotdera slaget minst 500 kilogram, äger, såvida den utförda varan skäligen kan anses marknadsgill, av vederbörande tullmyndighet erhålla bevis om utförseln, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införsel av sådan vara till enahanda myckenhet.

Utförsel till svensk frihamn berättigar icke till erhållande av utförselbevis.

2 §.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande

antingen utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförselbeviset angivna tullbeloppet, *eller*, i den mån för varor, som nu sagts, inom förenämnda tid av sex månader influtna tullavgifter, efter avdrag av två procent, därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

3 §.

Av Konungen meddelas närmare föreskrifter rörande utfärdande av utförselbevis samt författningens tillämpning i övrigt.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1924.

Beträffande motiveringen för Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vilket, med avvikelser i vissa hänseenden, grundar sig å spannmålsmarknads-sakkunnigas betänkande den 16 januari 1923 (statens offentliga utredningar 1923: 3), får utskottet, i den mån redogörelse för motiveringen ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda, vid propositionen fogade protokollsutdrag.

Till utskottet har jämväl hänvisats en i anledning av propositionen inom andra kammaren av herrar *Strindlund* och *Persson* i Trången väckt motion, nr 408, däri hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen om utförselbevis för omalen råg och omalet vete måtte för Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs läns vidkommande utvidgas till att jämväl omfatta korn».

Rörande den av motionärerna till stöd för deras förslag lämnade motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har till behandling i samband med nämnda proposition och motion upptagit samtliga övriga till utskottet hänvisade förslag, som beröra brödspannmålsodlingen. Dessa förslag avse antingen införande av en på införselförbud grundad importreglering eller förhöjda tullsatser eller ock tullfrihet.

Ifrågavarande förslag hava framlagts i ett flertal motioner, nämligen:

1:o de likalydande motionerna nr 81 i första kammaren av herr *Heyman* m. fl. och nr 139 i andra kammaren av herr *Jönsson* i Fridhill m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte besluta att hemställa till Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1924 och intill utgången av juni månad 1925 utfärda förbud mot införsel av omalen och malen vete och råg, dock med Kungl. Maj:t förbehållen rätt att härifrån lämna licens efter de i motionen angivna grunder»;

2:o de likalydande motionerna nr 82 i första kammaren av herrar *Martin Svensson* och *Erik Andersson* samt nr 137 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen ville besluta, att från och

med viss dag under innevarande år, som Kungl. Maj:t äger bestämma, det skall vara förbjudet att till riket införa vete och råg i malet eller omalet tillstånd med mindre Kungl. Maj:t därtill lämnar medgivande, ävensom överlämna åt Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter, som äro erforderliga beträffande omfattningen av och villkoren för den import som må ifrågakomma»;

3:o) de likalydande motionerna nr 142 i första kammaren av herr *Karl Emil Andersson* m. fl. och nr 288 i andra kammaren av herr *Olsson* i Kullenbergstorp m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att, därest ett tillfredsställande avtal mellan Kungl. Maj:t och kvarnnäringens representanter rörande den högsta kvantitet utländskt vete, som tid efter annan får inblandas vid förmalning av svenskt vete, och rörande skälig prissättning vid kvarnarnas inköp av svensk brödsäd ej kunnat träffas, Kungl. Maj:t måtte till innevarande riksdag framlägga förslag till sådan lagstiftning rörande importreglering av malen och omalen brödsäd, att därigenom avsättning av svensk brödsäd på den inhemska marknaden under tillfredsställande villkor säkerställes utan därav föranledd stegring av mjölprisen»;

4:o) motionen nr 80 i förstakammaren av herrar *Johan Bernhard Johanson* och *Sederholm*, i vilken hemställts, »att från och med den dag, efter därom av riksdagen fattat beslut, tillämpningen av en bestämmelse om utförselbevis i huvudsaklig överensstämmelse med vad spannmålsmarknadssakkunniga i sitt betänkande 1923 föreslagit tager sin början, tullen å omalen spannmål, vete och råg, höjes från 3: 70 kronor till 4: 45 kronor per 100 kilogram»;

5:o) motionen nr 147 i andra kammaren av friherre *Hermelin* m. fl., i vilken hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att från och med den 1 juni 1924 skall vid införsel till riket utgå tull för: *spannmål, omalen, vete, råg och korn* — för 100 kilogram 5 kronor 50 öre samt att tullen å mjöl i överensstämmelse härmed må regleras —»;

6:o) motionen nr 56 i andra kammaren av herr *Lövgren*, i vilken hemställts, »att riksdagen måtte besluta upphäva tullsatserna för samtliga de varuslag, som falla under rubrikerna 74—79 b. i gällande tulltaxa»; samt

7:o) motionen nr 145 i andra kammaren av herr *Herou* m. fl., i vilken gjorts enahanda hemställan som uti nyssberörda motion nr 56 i andra kammaren.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för sålunda framställda yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.
Departements-
chefen rö-
rande prop.
56.

Chefen för jordbruksdepartementet har till ovannämnda, vid den föreliggande propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokoll anfört bland annat följande.

Vad läget på brödspannmålsmarknaden beträffade låge de år 1923 uppnådda priserna å svenskt vete och svensk råg blott obetydligt över förkrignivån, under det att, enligt en av Sveriges allmänna lantbrukssällskap verkställd utredning, spannmålsens produktionskostnader vore ungefär 54 procent högre år före kriget. I yttrande den 25 oktober 1922 hade ock lantbruksstyrelsen framhållit, att de priser, producenterna kunde betinga sig, vore så låga, att produktionen av såväl vete som råg vore förenad med betydande förlust för odlaren. Såsom statistiska siffror visade, hade en högst anmärkningsvärd prisskillnad under de senaste åren förefunnits mellan amerikanskt vete (förtullat svensk hamn) och svenskt vete, vilken prisskillnad regelbundet varit störst under höstmånaderna för att därefter småningom minskas under konsumtionsårets gång.

För den föreliggande frågans bedömande vore av vikt att närmare undersöka arten av och orsakerna till de svårigheter, med vilka den svenska brödspannmålsproduktionen hade att kämpa. Det ogynnsamma prisläget vore i viss mån en internationell företeelse. Förhållandet mellan världstillgång och världsförbrukning hade nämligen övat kraftigt tryck på brödsädesprisen, varigenom prisläget å världsmarknaden allt mer kommit att närma sig förkrignivån. För vårt lands vidkommande skärptes det svåra läget för spannmålsproducenterna genom förenämnda, högst betydande prisskillnad till den svenska varans nackdel mellan amerikanskt vete (förtullat svensk hamn) och svenskt vete. Orsakerna till denna prisskillnad kunde, såsom spannmålsmarknadssakkunniga i sitt förenämnda betänkande närmare utvecklade, återföras dels till frågan om kvaliteten och andra såsom naturliga betecknade omständigheter och dels till rent inhemska marknadsförhållanden. Till höjande av den svenska brödsädens kvalitet bedreves arbete å växtförädlingens område. Genom förbättrade metoder och anordningar för spannmålsens torkning och skötsel i övrigt syntes också åtskilligt vara att vinna. Kvalitetsfrågan vore emellertid av mindre betydelse i förhållande till de inhemska marknadsförhållandena. Det ogynnsamma läget för lantmännen kunde sammanfattas sålunda. Lantmännen vore i stort behov av penningar under hösten och tvingades därigenom samt på grund av bristande lagringsutrymme att kasta ut i marknaden mångdubbelt mer brödsäd än som kunde förbrukas av kvarnarna under samma tid. Lagen om tillgång och efterfrågan åstadkomme då en oemotståndlig sänkning av priserna, en sänkning som ginge långt utöver den, som motiverades av såväl världsmarknadsläge som kvalitetsskillnad. Under konsumtionsårets lopp höjdes sedan det svenska spannmålspriset undan för undan i samma mån som utbudet minskades för att kanske redan under våren uppnå det av världsmarknadsläge och kvalitet betingade. Det syntes med allt fog kunna befaras, att, om åtgärder ej vidtoges, samma missförhållanden komme att varje höst uppstå även i fortsättningen. Problemet kärna syntes därför vara att förhindra uppkomsten av onaturligt underpris å den svenska brödsäden genom att på något sätt åstadkomma ändring i förhållandet mellan utbud och efterfrågan under konsumtionsårets förra del. Detta kunde tänkas ske på olika vägar.

En väg vore kraftig minskning av den svenska brödspannmålsodlingen. För det allmänna vore det dock icke ett intresse att medverka till svårigheternas lindrande på denna väg. Det syntes tvärtom vara ett statsintresse,

att dylik omläggning i större omfattning icke ägde rum. All den i Sverige producerade brödsäden åtginge för landets förbrukning. Varje inskränkning av landets brödsädesproduktion skulle leda till ökad import med åtföljande beroende av utlandet och sannolikt försämrad handelsbalans samt till minskning i jordbrukets förmåga att bereda sysselsättning och utkomst för den befintliga arbetskraften. En omläggning med produktionens ensidiga inriktande på animala produkter måste dessutom, förr eller senare, astadkomma överproduktion därav med ökat beroende av exportmarknaden.

Andra vägar syntes därför böra utnyttjas för undanrödjande av de förefintliga svårigheterna för brödsädesavsättning till skäligen priser. Därvid gällde det att vidga avsättningsmöjligheterna för den svenska spannmålen.

Genom spannmåls- och mjölimportens avstängning eller viss reglering av denna skulle utan tvivel önskad efterfrågan på, jämte tryggad avsättning av den svenska brödsäden kunna vinnas. På införselförbud grundad importreglering, omfattande även mjöl, skulle emellertid jämte annat medföra, att den av världsmarknadsläget betingade fria prisbildningen på svenskt mjöl måste ersättas med statligt bestämmande av mjölpriset, ty eljest skulle kvarnarna till följd av den bortfallna mjölkonkurrensen från utlandet kunna komma att uttaga godtyckliga pris av konsumenterna. Att vidtaga åtgärder, som nödvändiggjorde prisreglering beträffande både spannmål och mjöl — varmed måste följa svårigheter för mjölprisets lämpliga fixering, vanskligheten med kontroll och i övrigt en stor, invecklad apparat efter mönster från kristiden — syntes ej böra ifrågakomma, förrän alla andra vägar visat sig oframkomliga.

Införselförbud med licenser blott i fråga om omalen brödsäd syntes icke medföra samma olägenheter som en allmän importreglering, men skulle ock i prishänseende bliva av mindre betydelse. Om rätt till införsel skulle hopkopplas med villkor om skyldighet till inköp av svensk brödsäd till visst pris, syntes sådant prisbestämmande med fördel för producenterna kunna ske endast beträffande kvarnarnas löpande behov av svensk brödsäd. Kvarnarna måste nämligen på grund av den vid fri mjölimport förefintliga konkurrensen med det utländska mjölet alltid hålla jämna och höga mjölkvaliteter, som särskilt på höstarna nödvändiggjorde större inblandning av utländsk brödsäd, varigenom förbrukningen av den inländska just vid den tidpunkt, da lantmännen vore i det största behovet att sälja, bleve mindre. Skulle verkligt effektiv hjälp lämnas, måste kvarnarna i förskott och till lagring uppköpa avsevärda myckenheter svensk brödsäd. Det komme att möta stora svarigheter att genomföra för säljarna gynnsamma bestämmelser om pris beträffande denna spannmål, enär kvarnarna därvid måste anses berättigade att göra sig betalda för alla de kostnader, som lagringen förorsakade, sasom ränta, skötsel, svinn m. m., vartill komme den kanske viktigaste faktorn nämligen möjligen inträffande fall på världsmarknaden. En sådan lagring från kvarnarnas sida måste alltid i viss mån bliva en spekulationsaffär, och staten syntes ej kunna tvinga till en sådan utan att kvarnarna därvid finge beräkna viss riksmarginal, något som alltså skulle komma att sänka priset. Genom prisbestämmelser kunde ju möjligen vinnas något beträffande den spannmål, som åtginge för kvarnarnas löpande behov, men svarigheterna för lantmännen avlyftades ej på långt när därigenom.

Departementschefen ansåge sig följaktligen icke böra payrka åtgärder för genomförande av importreglering för spannmål eller mjöl.

Då svårigheterna sålunda till väsentlig del berodde på de i förhållande till kvarnarnas omedelbara uppköpsbehov överväldigande utbudet av brödsäd

strax efter skörden, skulle det vara av synnerlig betydelse, om lantmännen kunde uppskjuta sina utbud och under tiden väl sköta sin spannmål för att, med undvikande av inbördes konkurrens, sedermera utbjuda densamma på lägligare tider.

Mycket syntes härvidlag — och för minskande över huvud taget av producenternas beroende av kvarnarna — kunna åstadkommas av lantmännen själva. Genom kraftigare sammanslutningssträvanden för inbördes hjälp i olika hänseenden syntes möjligheter öppnas för lantmännen att få avgörande inflytande på den svenska spannmålsmarknaden. Mycket talade för att detta vore den väg, som till sist ledde till det bästa resultatet.

De ekonomiska svårigheter, som på grund av depressionen tyngde flertalet jordbrukare, samt de motigheter, varmed lantmännens föreningsrörelse hade att kämpa, syntes emellertid för närvarande lägga avsevärda hinder i vägen för odlarna att på nyss antytt sätt taga spannmålsfrågan helt i egna händer.

Med hänsyn till lantmännens trängande behov av penningar efter skörden, kunde återhållsamhet i utbudet knappast i önskad omfattning påräknas, utan att möjligheter funnes att på annat sätt än genom tidig försäljning erhålla tillgång till kontanta medel.

Frågan om underlättande av lantmännens spannmålsbelaning framträdde då såsom ett viktigt led i producenternas frigörelse från de av inhemska marknadsförhållanden uppkommande svårigheterna.

Inom jordbruksdepartementet hade utarbetats anvisningar rörande vissa åtgärder för möjliggörande av ökad spannmålsbelaning från jordbrukarnas sida. Nu gällande rätt angående pantsättning av lös egendom förutsatte, att egendomen antingen överlämnades i langivarens besittning eller lades i förvar hos tredje man, och en dylik pantsättning vore därför förenad med vissa olägenheter av praktisk innebörd samt medförde i allt fall åtskilliga kostnader för förvaring och skötsel samt ofta även transport av den pantsatta varan. Pantsättning kunde därför icke för närvarande vinna tillämpning i önskvärd omfattning. Det hade följaktligen varit angeläget att få undersökt möjligheterna för åstadkommande av sådana lagbestämmelser, att belaning kunde ske mot säkerhet i spannmål utan att låntagaren avstode från besittningen till denna. Efter förberedande undersökning inom jordbruksdepartementet hade detta ärende överlämnats till justitiedepartementet för fortsatt utredning i samband med den av 1923 års riksdag i skrivelse nr 207 begärda utredningen, huruvida och på vad sätt med vår lagstiftning kunde införlivas bestämmelser angående upplagsbevis eller lagerbevis representerande själva varan (warrants). Detta utredningsarbete hade fortskridit därhän, att förslag till lag i ämnet möjligen kunde redan innevarande år föreläggas riksdagen. Genom en dylik lagstiftning syntes belaningsfrågan komma i ett väsentligt bättre läge.

För befrämjande av spannmålsavsättningen och spannmålsmarknadens ordnande vore även frågan om spannmålslagerhus av stor betydelse. I årets statsverksproposition hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i ämnet¹, för inrättande av en lånefond för anläggning av spannmålslagerhus för budgetåret 1924—1925 såsom kapitalökning beräkna ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Departementschefen fäste huvudvikten vid sådana åtgärder, som huvudsakligen borde genomföras av lantmännen själva, och hyste förhoppning om

¹ Denna numera avgiven proposition nr 57.

svårigheternas bekämpande genom lantmännens sammanslutningssträvanden, stödda av visst statligt bistånd för belåningens, lagringens och spannmålsvårdens ordnande.

Det syntes dock tyvärr ej kunna påräknas, att denna väg hastigt ledde till målet. Verksamheten måste på ett naturligt sätt arbeta sig fram och detta torde draga åtskillig tid. För att bringa omedelbar lättnad — särskilt i syfte att förminska odlarnas beroende av kvarnarna — och därjämte bereda vägen för lantmännens sammanslutningssträvanden, syntes ytterligare åtgärder böra försökas.

Departementschefen kom därvid in på frågan om införande av utförselbevis. Utförselbevisen vore ett medel att få till stånd konkurrens med kvarnarna om den svenska brödsäden och att bereda vägen för lantmännens sammanslutningssträvanden till spannmålsmarknadens förbättring.

Utförselbevisens giltighet borde inskränkas till den egentliga brödsäden, vete och råg.

Mot anmärkningen att utförselbevis skulle fördyra mjölet anfördes, att vetemjölspriiset noga reglerades av importmjöllets pris, och att det knappast syntes vara tänkbart, att, om mjölimporten lämnades helt fri, det svenska vetemjölspriiset kunde höjas över den nivå, som betingades av kvalitet och världsmarknadspris. Rågmjölspriiset anpassade sig efter vetemjölspriiset och skillnaden mellan dessa priser skulle ej komma att ändras.

Ur statsfinansiell synpunkt borde ett införande av utförselbevis ej väcka allvarligare betänkligheter. Odlarnas fördelar av utförselbevisen kunde icke bli så betydande, att därigenom en större rågodling kunde framskapas.

Vad frågans handelspolitiska sida beträffade hade företagna undersökningar givit vid handen, att ur traktatsynpunkt något hinder ej förefunnos mot utförselbevisens införande.

I vilken utsträckning utländsk marknad kunde påräknas för den svenska brödsäden och i vad mån utförselbevisen komme att bli verksamma, syntes endast erfarenheten kunna visa. Man kunde emellertid hysa den förhoppningen att utförselbevisen skulle bli ett medel till förhindrande av alltför låga spannmålspriser. Därigenom fyllde de ock sin egentliga uppgift.

Såsom departementschefen erinrat, var frågan om införande av utförselbevis senast år 1923 föremål för riksdagens prövning. De då motionsvis framförda förslagen grundade sig liksom det nu föreliggande i huvudsak å spannmålsmarknadssakkunnigas ovan omnämnda betänkande. Bevillningsutskottet hemställde i sitt i anledning av sistnämnda motioner avgivna betänkande (nr 27), att desamma icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vid utskottsbetänkandet var fogat en av nio utskottsledamöter avgiven reservation, vari, under åberopande av spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande samt ett av generaltullstyrelsen den 9 april 1923 till utskottet avgivet och vid reservationen fogat yttrande angående inlösandet av utförselbevis, uttalades, att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, i anledning av motionerna, antaga ett av reservanterna framlagt förslag till förordning angående utförselbevis för viss spannmål.

Riksdagen biföll bevillningsutskottets hemställan.

I första kammaren hade utskottets hemställan samlat 69 röster mot 51, vilka avgivits för ett under överläggningen gjort yrkande om antagande av

1923 års riksdag.

förenämnda reservation med vissa mindre ändringar. I andra kammaren voro röstetalen 88 för utskottets hemställan och 64 för ett under överläggningen framställt yrkande av samma innebörd, som nyss angivits beträffande första kammaren.

*Utskottets
yttrande.*

De svårigheter, med vilka den svenska odlingen av brödspannmål har att kämpa, äro, på sätt chefen för jordbruksdepartementet i sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll påvisat, förorsakade icke blott av förhållanden, som äro gällande på världsmarknaden, utan därjämte dels av vissa för den svenska veteodlingen naturliga prisskiljande faktorer, vilka äro beroende av det svenska vetets kvalitet, och dels av särskilda svenska marknadsförhållanden. De båda sistnämnda grupperna av orsaker samverka till att hålla de svenska priserna på brödspannmål under världsmarknadspriserna med tillägg av tull och fraktkostnader. Detta den svenska brödspannmålsens underpris har, på sätt framgår av vissa i spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande gjorda beräkningar, för vilka departementschefen i nämnda anförande redogjort, varit avsevärt mera betydande under de senaste åren än före världskriget.

I syfte att i det synnerligen bekymmersamma läge, i vilket vår spannmålsodling befinner sig, stödja det svenska jordbruket hava de olika förslag framställt, vilka föreligga dels i den omförmälda propositionen och den i anledning av densamma väckta motionen och dels i de ovannämnda motioner, vilka avse antingen reglering av spannmålsimporten eller höjning av spannmålstullarna. Efter verkställd prövning av dessa förslag till uttröande, huruvida de må vara ägnade att bereda spannmålsodlingen verklig hjälp utan att träda andra berättigade intressen för nära, har utskottet att anföra följande.

Propositionen.

Det genom propositionen framlagda förslaget om utförselbevis för råg och vete avser i främsta rummet att få till stånd konkurrens med kvarnarna om den svenska brödsäden och att därigenom höja priserna på densamma. Förslaget förutsätter, att utländsk marknad kan påräknas för den svenska brödsäden samt att den utländska marknaden kan för denna brödsäd erbjuda priser, vilka med tillägg av utförselbevisets värde samt med avdrag av frakt, mellanhandsvinst och övriga exportkostnader äro högre än de svenska marknadspriserna. I fråga om denna oundgängliga förutsättning för att utförselbevisen överhuvud skola kunna bli av någon praktisk betydelse har chefen för jordbruksdepartementet, på sätt framgår av den ovan lämnade redogörelsen, inskränkt sig till att uttala den meningen, att endast erfarenheten kunde visa, i vilken utsträckning utländsk marknad kunde påräknas för den svenska brödsäden och i vad mån utförselbevisen komme att bli verksamma. I samband härmed har departementschefen givit uttryck åt den förhoppningen, att utförselbevisen skulle bli ett medel till förhindrande av alltför låga

spannmålspriser, varigenom de ock fyllde sin egentliga uppgift. Departementschefen synes sålunda hava utgått från, att det icke låter sig göra att beräkna, huruvida och i vad mån utförelsebevisen skola bliva i stånd att fylla sin uppgift.

Enligt bevillningsutskottets mening saknas det icke möjlighet att bedöma denna fråga; och har utskottet vid verkställd prövning funnit starka skäl föreligga till antagandet, att sådana utländska marknadsförhållanden, som enligt vad nyss sagts utgöra förutsättning för att utförelsebevisen skola motsvara sitt syfte, icke annat än i särskilda undantagsfall kunna påräknas.

För att visa riktigheten av detta antagande har det syntts utskottet vara lämpligt att jämföra priserna för skånkt vete med vetepriserna i Danmark under tiden september—december 1923. Dels torde nämligen fraktkostnaderna från Skåne till Danmark vara lägre än några andra jämförliga fraktkostnader från Sverige till utlandet och dels betalades veteskörden i Sverige under nämnda tid med priser, som voro synnerligen otillfredsställande för jordbrukarna.

Av siffror, som meddelats till ovannämnda statsrådsprotokoll, framgår, att under nämnda tid medelpriset för 100 kilogram skånkt vete, trots tullen, icke översteg motsvarande medelpris för danskt vete i Danmark, omräknat i svenska kronor, med mera än 1 krona 82 öre. Hade de i propositionen föreslagna utförelsebevisen varit gällande i berörda prisläge, skulle desamma ha kunnat bereda den svenska veteodlaren någon fördel endast under förutsättning att bevisens inlösningsvärde icke blott räckt till att täcka, utöver nämnda prisskillnad, även fraktkostnad, mellanhandsvinst och övriga exportkostnader utan därjämte lämnat ett överskott. Inlösningsvärdet skulle, avrundat, ha utgjort 3 kronor 63 öre och prisskillnaden utgjorde, som nämnts, 1 krona 82 öre. För att vinst skulle hava uppstått, hade följaktligen frakten, mellanhandsvinsten och övriga exportkostnader måst vara lägre än skillnaden mellan sistnämnda båda tal eller 1 krona 81 öre per 100 kilogram. Att samtliga berörda kostnader icke skulle hava stannat under sistnämnda belopp, anser utskottet uppenbart. Under omförmälda tid skulle följaktligen de svenska veteodlarna vid export av vete till Danmark icke hava haft något som helst gagn av de föreslagna utförelsebevisen. Efter vad utskottet inhämtat, torde under ifrågavarande del av år 1923 export av svenskt vete icke hava kunnat äga rum med större fördel till något annat land än till Danmark.

Vad beträffar rågpriserna synes någon jämförelse, motsvarande den i fråga om vete anställda, icke kunna göras, alldenstund 1923 års svenska rågskörd var av alltför dålig beskaffenhet för att medgiva en dylik jämförelse.

Utskottet har således icke blivit övertygat, att utförelsebevis för brödspannmål skulle vara i stånd att skapa den konkurrens med kvarnarna som åsyftats. Däremot torde, såsom ovan antytts, under särskilda förut-

sättningar fall kunna inträffa, då utförselbevisen skulle kunna bereda de svenska veteodlarna någon fördel. Med hänsyn härtill och i syfte därjämte att mera allsidigt angiva sin ställning till det i propositionen framlagda förslaget, utgår utskottet i det följande från förutsättningen, att utförselbevisen verkligen skulle finna användning i avsevärd utsträckning; och går utskottet att, under sådan förutsättning, angiva sin uppfattning ej mindre om de verkningar, utförselbevisen skulle utöva dels med avseende å jordbruket och dels i fråga om konsumenterna än även om anordningens nationalekonomiska berättigande, varjämte utskottet kommer att något beröra den statsfinansiella och den handelspolitiska synpunkten.

Till en början synes det, såsom professor Heckscher påpekat i ett på uppdrag av chefen för finansdepartementet den 28 september 1911 avgivet betänkande »Om utförselbevis för svensk spannmål», vara uppenbart, att, därest utförselbevisen skulle förmå att skapa en export, denna komme att utgå i första hand från våra kustområden och särskilt från Skåne och därigenom att driva upp priserna främst inom dessa områden. Sammanställningar rörande månadsnoteringarna för vete och råg i olika orter inom landet under tiden från och med september 1920 till och med december 1921 finnas intagna i spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande (tab. 2 och 3, sid. 16 och 17), och liknande sammanställningar hava av Sveriges allmänna lantbrukssällskaps jordbruksbyrå uppgjorts för år 1923 och för januari och februari månader år 1924. Av dessa sammanställningar, vilka omfatta Malmö, Kalmar, Halmstad, Göteborg, Norrköping, Stockholm och Örebro, framgår, att priserna i Örebro varit i regel icke oväsentligt lägre än å de övriga orterna. Denna prisskillnad mellan olika orter i landet skulle utförselbevisen vara ägnade att ytterligare skärpa.

Vidare torde, såsom 1923 års bevillningsutskott framhållit, fördelen av ett genom utförselbevisen höjt spannmålspris huvudsakligen komma att tillfalla de jordbrukare, som i större utsträckning producera spannmål utöver sitt eget behov. I motiveringen till den föreliggande propositionen har chefen för jordbruksdepartementet meddelat en sammanställning, som utvisar antalet av dels de brukningsdelar med till dem hörande areal och vid jordbruket sysselsatta personer, för vilka den egna produktionen av vete och råg icke täcker behovet, och dels de brukningsdelar med tillhörande areal och personer, vilka lämna överskott av brödsäd. Berörda sammanställning utvisar, att antalet av samtliga brukningsdelar i landet uppgår till 381,171 och antalet av dem, som anses hava brödsäd till avsalu, till blott 105,806. Av en tabell, meddelad i nr III av tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden (s. 83) framgår, att i södra och mellersta Sverige genomsnittsoverskottet av vete och råg från de brukningsdelar, vilkas åkerareal utgör 10—20 hektar, är 10.67 deciton. Spannmålsmarknadssakkunniga (s. 33) hava i ett till belysande av utförselbevisens fördelar anfört exempel räknat med, att dessa bevis skulle under viss förutsättning medföra en prisökning av omkring 1 krona 50 öre per deciton. Genomsnitts-

vinsten av utförselbevisen för de jordbrukare, vilkas brukningsdelar omfatta 10—20 hektar åker, skulle i ett dylikt fall således utgöra i sin helhet omkring 16 kronor. De grupper brukningsdelar, alltså enligt nämnda tabell, vilka omfatta mindre än 10 hektar åker, utvisa brist. Övriga grupper, vilka samtliga hava överskott, omfatta tillsammans 90,864 brukningsdelar, av vilka 54,815 tillhöra den grupp, som omfattar 10—20 hektar. Då enligt vad ovan anförda siffror giva vid handen utförselbevisen knappast skulle kunna bliva av någon praktisk betydelse för ägare av brukningsdelar, tillhörande sistnämnda grupp, finner man, att de fördelar, utförselbevisen kunde bereda, skulle tillgodokomma de brukningsdelar, som omfatta mera än 20 hektar. Dessas antal utgör icke mera än 36,049 eller ungefär en åttondel av hela antalet brukningsdelar i södra och mellersta Sverige.

Av vad sålunda anförts framgår, att enligt utskottets mening utförselbevis för spannmål, i den mån de skulle föranleda någon export, vore ägnade att i främsta rummet gynna de trakter av landet, där spannmålspriserna redan nu äro högst, samt ett relativt fåtal av landets jordbrukare.

I fråga om utförselbevisens följder för konsumenterna har det gällt att tillse, huruvida bevisen icke skulle verka fördyrande på mjölet. Chefen för jordbruksdepartementet har sökt bemöta påståendet härom med invändningen, att vetemjölspiset noga reglerades av importmjöllets pris samt att rågmjölet, som praktiskt taget icke vore föremål för någon import, anpassade sig i pris efter vetemjölet. Detta innebär, att kvarnindustrien, som givetvis skulle försöka att på konsumenterna avlasta ett av utförselbevis framkallat höjt pris på spannmål, skulle se dessa försök stranda på importmjöllets prisreglerande inverkan.

Ett dylikt antagande må vara riktigt, i vad det rör de säsom kärnmjöl betecknande högsta kvaliteterna vetemjöl. I dessa ingår amerikanskt vete, och de motsvara närmast det amerikanska exportmjölet, vilket även är föremål för någon import till vårt land. Däremot är antagandet enligt utskottets mening icke riktigt, i den mån det avser övriga vetemjölssorter samt rågmjöl. Beträffande dessa, utgörande flertalet gångbara mjölssorter, gäller nämligen, att de svenska marknadspriserna i allmänhet ligga under världsmarknadspriserna med tillägg av tull och fraktkostnad, vartill kommer, att mellan kvarnindustrien och mjölgrossisterna föreligger ett avtal, genom vilket de senare förbundit sig att icke från utlandet införa mera än en viss mängd mjöl, en avtalsbestämmelse som bereder den svenska kvarnindustrien ett särskilt stöd i konkurrensen med de utländska kvarnarna.

Sålunda skulle utförselbevisen, i den mån de komme i tillämpning, verka fördyrande på de enklare och billigare vetemjölssorterna samt på allt rågmjöl utan att höja priserna på de högsta kvaliteterna vetemjöl. Vad en förhöjning av priset på rågmjöl betyder för konsumenterna framgår av de siffror, som utvisa rågförbrukningen inom landet. Sålunda utgjorde denna förbrukning (efter avdrag för utsäde) 1922—1923 5,073,610 deciton (se prop. 56, sid. 2).

Betydelsen av att utförselbevisen, på sätt nämnts, skulle befrämja den redan nu rådande tendensen att använda det dyrare amerikanska vetemjålet i stället för det i näringsvärde likställda, av svenskt vete framställda mjålet, synes heller icke böra underskattas.

Utskottet övergår härefter till bedömande av utförselbevisens berättigande ur nationalekonomisk synpunkt. Det kan därvid vara lämpligt att erinra om de skäl, som föranledde, och de syften, som uppställdes för motsvarande anordning i Tyska riket. Det i Tyskland införda systemet har som bekant tjänat såsom mönster för de förslag, som sedermera framkommit hos oss. I redogörelsen för förhållandena i Tyskland tillåter sig utskottet att följa den framställning, som lämnats i professor Heckschers ovannämnda utredning.

Norra och nordöstra Tyskland, särskilt Ost- och Västpreussen, hade en spannmålsproduktion, som betydligt översteg det lokala behovet, medan spannmåls-skörden i västra och mellersta Tyskland ej på långt när täckte behovet. Före spannmålstullarnas införande i Tyskland och den därav följande höjningen av prisnivån på den inhemska marknaden hade de nordöstra landskapen avsatt sin överskottsproduktion i utlandet (England och Skandinavien), dit frakterna voro lägst; och områdena i väster hade täckt sin brist genom import. Spannmålstullarna gjorde emellertid avsättning på utlandet alltid mindre lönande än avsättning inom landet, och följden blev därför, att den ostelbiska (nordtyska) spannmålen nu gick till de inländska konsumtionsområdena. Då dessa hade möjlighet att täcka sitt behov med utländsk spannmål för ett pris, motsvarande världsmarknadspris + tull + frakt, den sistnämnda lägre än den från Nordtyskland, kunde emellertid de nordtyska spannmålsodlarna ej på denna marknad påräkna ett pris, som med hela tullen + hela deras högre fraktkostnad översteg världsmarknadspriset, utan på sin höjd det pris den utländska spannmålen där betingade; och då de nordtyska spannmålssorterna i Väst- och Sydtykland voro mindre omtyckta än de importerade, stod priset vanligen lägre, varjämte avsättningen av just sådana sorter, för vilka den nordtyska jorden ansågs särskilt lämpad, över huvud taget försvårats. I Tyska riket fanns sålunda i avseende å spannmålsodlingen dels ett produktionsområde, som hade sin naturliga avsättning genom export och dels ett konsumtionsområde, som naturligast och billigast fick sin tillförsel av spannmål från utlandet. Såsom skäl för utförselbevisen i Tyska riket kunde således anföras, att de voro ägnade att medföra nationalekonomisk vinst genom besparing av transportkostnader.

Någon motsvarande nationalekonomisk fördel av utförselbevisen finnes icke för Sveriges vidkommande. Hos oss utgör framförallt Norrland det stora konsumtionsområdet, som emellertid får den vida övervägande delen av sitt behov av brödsäd täckt genom mjöltillförsel från södra och mellersta Sverige. Detta förhållande, som sammanhänger därmed att den nödvändiga blandningen av svensk och utländsk spannmål lättast försiggår i områden med riklig tillgång på inhemsk brödsäd ävensom med den gällande mjöltullen,

vilken gör import av mjöl mindre lönande än import av omalen spannmål, skulle icke röna någon påverkan av utförselbevisen. Därest någon export av spannmål från de sydligare delarna av landet skulle framkallas genom dylika bevis och Norrland därigenom gå miste om en del av sin vanliga tillförsel, så måste följaktligen spannmål för Norrlands räkning införas till samma delar av landet som dem, från vilka exporten utgått, för att därifrån efter förmalning transporteras norrut.

icke heller i den omständigheten, att den svenska brödspannmålen behöver vid förmalningen uppblandas med utländsk, torde man kunna finna något nationalekonomiskt skäl för utförselbevisen. Detta kunde möjligen tänkas vara förhållandet, därest Sverige producerade hela sitt brödsädesbehov. Men i betraktande av den betydande import, som utöver den inhemska produktionen erfordras för att täcka landets behov, lär det icke kunna anses nödigt att genom export av svensk bereda plats för utländsk brödsäd.

Vid nu angivna förhållanden och då den export, som utförselbevisen äro avsedda att framkalla, icke heller eljest torde hava några särskilda nationalekonomiska skäl för sig, framstår det såsom en, nationalekonomiskt sett, oklok åtgärd att exportera en nödvändighetsvara, som landet producerar i otillräcklig mängd för eget behov, allrahelst som det pris de exporterade varorna betinga, måste minskas med transportkostnaderna samtidigt som importvarornas pris ökas med motsvarande kostnader.

Såsom en olägenhet med utförselbevisen måste utskottet även beteckna den minskning i statens tullinkomster, som de sannolikt skulle medföra, om man än, såsom professor Heckscher framhållit, icke har möjlighet att beräkna, hur stor minskningen skulle bliva.

Slutligen vill utskottet icke underlåta att framhålla, att utförselbevisen, vilka komme att få karaktär av exportpremier, härigenom skulle kunna medföra icke önskvärda verkningar i handelspolitiskt hänseende.

Det i den av herrar Strindlund och Persson i Trången väckta motionen framställda yrkandet, att de av Kungl. Maj:t för vete och råg föreslagna utförselbevisen måtte beträffande de norrländska länen få gälla även korn, föranleder från utskottets sida endast följande särskilda uttalanden. I det föregående har påvisats, hurusom Norrland är för sitt behov av mjöl väsentligen hänvisat till de sydligare delarna av landet. Därest nu utförselbevis komme att föranleda en export av korn från Norrland, skulle, eftersom exporten antagligen skulle företrädesvis omfatta det såsom brödsäd använda kornet, följden bliva en ökad användning av råg och vete i Norrland och alltså en ytterligare skärpning av denna landsdels beroende av det övriga Sverige i avseende å brödsädestillgång.

Motionärernas yrkande, att den av dem avsedda utvidgningen av Kungl. Maj:ts förslag skulle gälla endast de norrländska länen, synes av motiveringen att döma betyda, att utförelsebevis för korn skulle gälla endast för sådant korn, som odlats i nämnda län. I fråga härom må det vara tillräckligt att påpeka, att motionärerna icke angivit, huru de tänkt sig genomförandet av detta förslag.

Motionerna I: 81 och II: 139, I: 82 och II: 137 samt I: 142 och II 288, avseende importreglering.

Av de motioner, vilka avse en på införselförbud grundad importreglering av råg och vete, skilja sig de av herr Heyman m. fl. och av herr Jönsson i Fridhill m. fl. väckta från de av herrar Martin Svensson och Erik Andersson samt av herr Lindman m. fl. väckta huvudsakligen därutinnan, att de båda förra avse en begränsad tid, nämligen intill utgången av juni månad 1925, under det att de senare icke innehålla någon sådan tidsbegränsning. Under det att samtliga nu nämnda fyra motioner innehålla förslag om beslut från riksdagens sida, att importreglering skall införas, avse de av herr Karl Emil Andersson m. fl. och herr Olsson i Kullenbergstorp m. fl. framlagda motionerna skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran, att under viss förutsättning (se ovan sid. 3) Kungl. Maj:t måtte förelägga innevarande års riksdag förslag om dylik importreglering.

I motiveringen till de båda förstnämnda motionerna hava motionärerna framhållit, att för genomförandet av det föreslagna importregleringssystemet icke krävdes tillsättande av någon kommission. Detta antagande har motiverats huvudsakligen därmed, att såväl ledning som kontroll kunde skötas av tjänstemän i jordbruksdepartementet. Utan att hava ingått på frågan, huruvida dylika uppgifter lämpligen skulle kunna tilldelas jordbruksdepartementet, har utskottet funnit uppenbart, att, huru än utövningen av alla de funktioner, som ett importförbud i förening med licenser förutsätter, inordnas i förvaltningen, betydande arbetskrafter måste tagas i anspråk för ändamålet och en stor, invecklad apparat igångsättas. Härmed skulle otvivelaktigt vara förenade många av de olägenheter, som från krigstiden äro väl kända och vilka icke minst bland jordbrukarna framkallade starkt missnöje. I denna fråga ansluter sig utskottet sålunda till de skäl, som anförts av chefen för jordbruksdepartementet.

Motionerna I: 80 samt II: 147, avseende höjning av spannmålstullarna.

I den av herrar Johan Bernhard Johansson och Sederholm väckta motionen om höjning av tullsatserna för omalen spannmål har yrkandet framställt under förutsättning, att riksdagen fattade beslut om utförelsebevis i huvudsaklig överensstämmelse med spannmålsmarknadssakkunnigas förslag. Sedan utskottet angivit skälen, varför utskottet icke kan förorda bifall till det nu föreliggande förslaget om utförelsebevis, har utskottet saknat anledning att ingå i särskild prövning av sistnämnda motion.

Motionerna II: 56 samt II: 145, avseende upphävande av spannmålstullarna.

Den andra motionen, som innehåller förslag om höjning av spannmålstullar, nämligen den av friherre Hermelin väckta, avser såväl omalen spannmål som mjöl.

De två av herr Lövgren och av herr Herou m. fl. väckta motionerna

innehålla ett och samma yrkande, nämligen om upphävande av samtliga spannmålstullar.

Liksom bevillningsutskottet vid de senare årens riksdagar på angivna skäl avstyrkt samtliga förslag, som avsett ändring av gällande tullskydd, där icke tulltekniska skäl varit avgörande, så har utskottet även nu ansett, att prövningen av förslag till dylika ändringar av gällande tullskydd böra anstå till den revision av tulltaxan, som torde komma till stånd inom den närmaste framtiden.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall ej mindre till de olika föreliggande förslag, som avse att stödja den svenska spannmålsodlingen, än även till de gjorda yrkandena om spannmålstullarnas upphävande.

Chefen för jordbruksdepartementet har, på sätt ovan återgivits, framhållit, att en lindring i de rådande svårigheterna kunde vinnas genom minskning av den svenska brödspannmålsodlingen, men tillika hävdad statens intresse därav, att en mera omfattande minskning av brödsädesodlingen icke komme till stånd. Med anledning härav har utskottet velat såsom sin principiella uppfattning uttala, att i fråga om jordbruket gäller detsamma som gäller om varje annan produktion, nämligen att densamma bör inriktas på sådana produktionsgrenar, som lämna producenten det bästa ekonomiska utbytet.

Däremot är det utskottet angeläget att uttala sin fulla anslutning till vad departementschefen anført, då han utvecklat vad lantmännen själva kunna göra för att på sammanslutningens väg förbättra sin ställning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

1) att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 56 angående utförselbevis för råg och vete samt den i anledning av propositionen väckta motionen II:408 av herrar *Strindlund* och *Persson* i Trången icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att de likalydande motionerna I:81 av herr *Heyman* m. fl. och II:139 av herr *Jönsson* i Fridhill m. fl., om förbud mot införsel till riket av vete och råg, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

3) att de likalydande motionerna I:82 av herrar *Martin Svensson* och *Erik Andersson* samt II:137 av herr *Lindman* m. fl., om förbud mot införsel till riket av vete och råg m. m., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

4) att de likalydande motionerna I:142 av herr *Karl Emil Andersson* m. fl. och II:288 av herr *Olsson* i

Kullenbergstorp m. fl., om skrivelse till Konungen rörande importreglering av brödsäd, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

5) att motionen I: 80 av herrar *Johan Bernhard Johanson* och *Sederholm*, om förhöjning av tullen å omalen spannmål, vete och råg, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

6) att motionen II:147 av friherre *Hermelin* m. fl., om höjning av spannmålstullarna, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

7) att motionerna II: 56 av herr *Lövgren* och II:145 av herr *Herou* m. fl., om upphävande av spannmålstullarna, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 mars 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande:**vid beslut angående punkten 1:o:**

herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Örne*, *Rune*, *Ericson* i Obergå, *Bärg*, *Boman*, *Pers**, *Månsson* i Hagaström, *Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Olsson* i Ramsta, *Lithander*, *Hedlund* i Östersund*, *Olsson* i Golvvasta. *Lövgren*. *Carlsson* i Gävle*, *Clemedtson* och *Olsson* i Gävle;

vid beslut angående punkterna 2:o, 3:o och 4:o:

herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Örne*, *Rune*, *Ericson* i Obergå, *Bärg*, *Boman*, *Pers**, *Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Olsson* i Ramsta, *Hedlund* i Östersund*, *Olsson* i Golvvasta, *Lövgren*, *Heyman*. *Carlsson* i Gävle*, *Olsson* i Gävle, *Pettersson* i Hällbacken och *Brännström**;

vid beslut angående punkterna 5:o, 6:o och 7:o:

herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Örne*, *Rune*, *Ericson* i Obergå. *Bärg*, *Boman*, *Pers**, *Jönsson* i Boa, *Johansson* i Kullersta, *Olsson* i Ramsta, *Lithander*, *Hedlund* i Östersund*, *Olsson* i Golvvasta. *Lövgren*. *Heyman*. *Carlsson* i Gävle*, *Olsson* i Gävle och *Pettersson* i Hällbacken*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:*vid punkten 1):*

av friherre *Fleming*, vilken ansett, att utskottet på de grunder, som i Kungl. Maj:ts förevarande proposition angivits, bort föreslå riksdagen: att, med avslag å motionen II: 408, godkänna Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 56;

av herrar *Ericson* i Obergå, *Boman*, *Jönsson* i Boa, *Olsson* i Ramsta, *Lithander*, *Olsson* i Golvvasta och *Clemedtson*, vilka ansett, att utskottet på de grunder, som i Kungl. Maj:ts förevarande proposition angivits, bort föreslå riksdagen: att, med avslag å motionen II: 408, godkänna Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 56, dock med följande begränsning angående giltighetstiden: Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1924 och gäller till den 31 juli 1926.

vid punkten 3):

av herrar *Jönsson* i Boa och *Heyman*, vilka yrkat bifall till de under punkt 3) omförmälda likalydande motionerna I:82 av herrar *Martin Svensson* och *Erik Andersson* samt II:137 av herr *Lindman* m. fl.;

vid punkten 4):

av herrar *Ericson* i Obergå och *Olsson* i Golvvasta, vilka ansett, att utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

att riksdagen, med anledning av de likalydande motionerna I:142 av herr *Karl Emil Andersson* m. fl. och II:288 av herr *Olsson* i Kullenbergstorp m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att därest ett tillfredsställande avtal mellan Kungl. Maj:t och kvarnningens representanter rörande den högsta kvantitet utländskt vete, som tid efter annan får inblandas vid förmalning av svenskt vete, och rörande skälig prissättning vid kvarnarnas inköp av svensk brödsäd ej kunnat träffas, Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till sådan lagstiftning rörande importreglering av malen och omalen brödsäd, att därigenom avsättning av svensk brödsäd på den inhemska marknaden under tillfredsställande villkor säkerställes utan därav föranledd stegring av mjölprisen;

vid punkten 6):

av herrar *Jönsson* i Boa och *Lithander*, vilka yrkat, att riksdagen måtte besluta, att från och med den 1 juni 1924 skall vid införsel till riket utgå tull för: spannmål, omalen, vete, råg och korn med 5 kronor 50 öre för 100 kilogram, samt att i överensstämmelse härmed tullen å mjöl skall från samma tidpunkt utgöra 9 kronor för 100 kilogram.

vid punkten 7):

av herr *Lövgren*, vilken yrkat bifall till sin motion.